

L'AVL es disposava a presentar el passat 4 de febrer el *Diccionari normatiu valencià* (DNV), la seua publicació segurament més important des que la institució fou creada, el 1998, i en la qual una comissió d'acadèmics de diferents tendències ha invertit 12 anys de treball. La proposta de diccionari fou aprovada amb 16 vots a favor, 2 en contra i 2 abstencions. Més de 93.000 entrades, incloent-hi una gran profusió de localismes, dialectalismes i particularismes, i també variants com ara *bellea*, *riquea* o *mitat* [vegeu pàgs. 29 a 35] reivindicades des de l'àmbit secessionista i que, d'alguna manera, aprofundien la política de la institució de ressaltar la singularitat lingüística valenciana en comptes de reforçar l'estàndard comú.

Tot i això, una única definició del diccionari, la del terme "valencià" ("Llengua romànica parlada a la Comunitat Valenciana, així com a Catalunya, les Illes Balears, el departament francès dels Pirineus Orientals, el Principat d'Andorra, la franja oriental d'Aragó i la ciutat sarda de l'Alguer, llocs on rep el nom de català"), on es remarca la unitat lingüística sense equívocs, ha tornat a remoure les vísceres de la dreta més retrògrada. Alguns dels personatges del PP més alineats amb les tesis secessionistes, cas del portaveu adjunt a les Corts Valencianes, Rafael Maluenda ("el nou diccionari és una vergonya i un menyspreu als valencians", digué), o el mateix secretari general dels populars a la província de València, conseller de Governació i Justícia i un dels homes forts del president Alberto Fabra, Serafín Castellano, saltaren a la jugular de l'ens normatiu. "Amb aquesta definició, l'AVL s'enfronta al sentiment majoritari del poble valencià", bramà Castellano, abans de posar en qüestió el sentit de l'existència de la institució. "La defensa de la nostra llengua és irrenunciable i no anem a permetre intrusions ni atacs a les nostres senyes d'identitat, a allò que ens defineix com a poble, a la nostra història i la nostra idiosincràsia", afegí amb solemnitat.

Lluny d'apagar un foc de conseqüències imprevisibles (l'AVL és una institució amb entitat jurídica pròpia però adscrita a la Generalitat), Fabra, que com a alcalde de Castelló havia defensat les Normes de Castelló del 1932 i fins i tot havia reclamat que es poguera veure TV3 al País Valencià, dona suport al

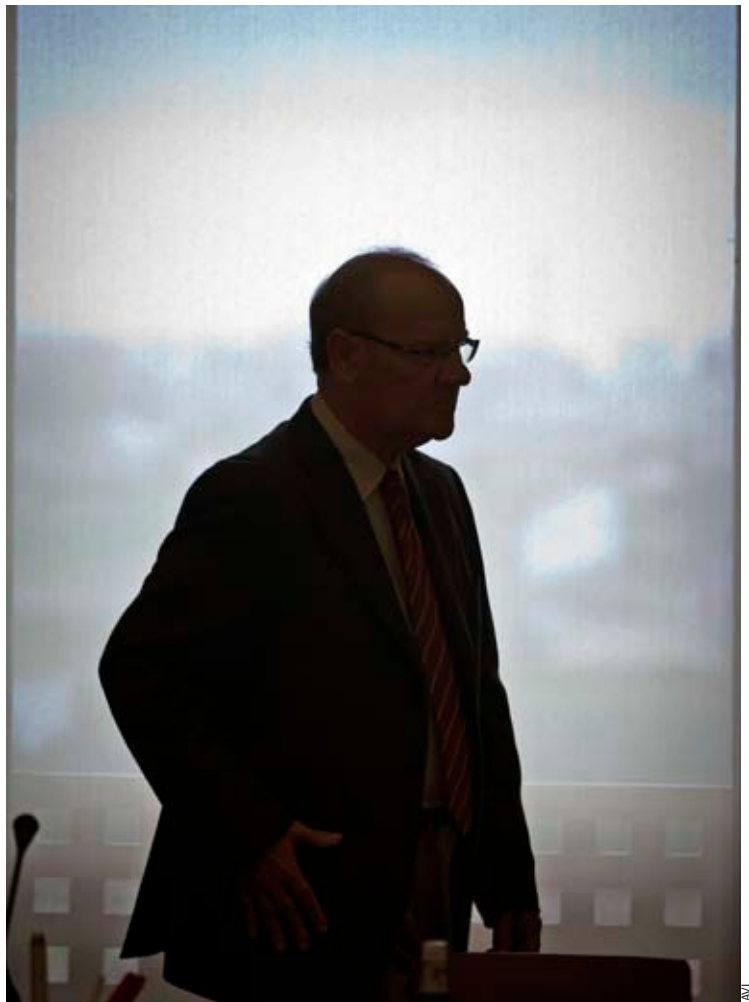
El segon assalt del PP valencià a l'AVL

Imatge del plenari de l'AVL on es va votar el *Diccionari normatiu valencià*. A la dreta, el president

L'Acadèmia Valenciana de la Llengua (AVL) torna de nou a ser el centre dels atacs frontals del Partit Popular a causa de la publicació d'un diccionari normatiu amb una definició unitarista de la llengua. Desembre del 2004, l'ens ja fou assaltat per un dictamen on l'AVL es pronunciava també a favor de la unitat lingüística.

sector més ranci i blaver del seu partit. "L'article 6 del nostre Estatut és molt clar i diu que la llengua que s'empra en la Comunitat Valenciana és el valencià. Tots aquells que tenim representació i responsabilitat en qualsevol àmbit hem de defensar les nostres senyes d'identitat i la nostra llengua", digué Fabra, mostrant des del principi quina anava a ser la línia d'atac.

Davant la dimensió de la polèmica, l'Acadèmia decideix suspendre la presentació del diccionari per uns pocs dies creïbles "problemes informàtics". Però la institució, sorpresa pels atacs, no es queda quieta. El vice-president de l'AVL, Josep Palomero, acusa el Consell d'envair les competències de la institució i qualifica la reacció de "desproporcionada", "focs d'artifici" que demostren

de la institució, Ramon Ferrer, fotografiat en la seu de l'AVL a Sant Miquel dels Reis.

“la ignorància” dels portaveus del PP. El DNV no es presenta en un acte públic, però el seu contingut es penja a la pàgina web i desperta una gran expectació atida per l'aldarull: la primera setmana, la publicació rep 117.000 visites. Les crítiques al PP per part de l'oposició i del món acadèmic es reproduïxen. L'ambient està enrari: a la façana de l'edifici on resideix el president de l'AVL, Ramon Ferrer, apareixen pintades signades pel Grup d'Acció Valencianista (GAV), un grupuscle secessionista d'extrema dreta, que l'acusen de “catalanista” i demanen la derogació de la institució, una posició, la de liquidar l'ens normatiu, com s'havia fet abans amb RTVV, inviable, atès que la institució està blindada per l'Estatut. El diari *ABC*, citant fonts del PP, arriba a especular amb l'estrambòtica possibilitat de crear una entitat paral·lela a l'AVL, una “Acadèmia de la Llengua Valenciana”, amb una inversió dels termes gens innocent. O, almenys,

aconseguir una modificació dels estatuts de la institució.

El nucli dur del Consell rebaixa la dinamita dialèctica però, a l'hora de la veritat, treballa en la línia marcada per l'ala més dretana del partit. En clau interna, aquests sectors responsabilitzen la consellera de Cultura i Educació, Maria Josep Català, de no haver vigilat l'AVL. Una forma, al mateix temps, de debilitar políticament l'ex-alcalde de Torrent, considerada una possible alternativa a Fabra en cas de desfeta electoral. Ningú en el PP queda al marge del revifament del conflicte lingüístic: Català s'enfanga encarregant un dictamen al Consell Jurídic Consultiu (CJS), del qual forma part com a membre nat l'ex-president de la Generalitat, Francisco Camps, sobre l'adequació jurídica de la definició de “valencià”. El president del CJC, Vicente Garrido, avança abans del dictamen que l'AVL és l'entitat que té les competències lingüístiques. Sonen les alarmes en

el Consell. I les pressions degueren ser asfixiants perquè dijous dia 13 es dona a conèixer el dictamen de l'organisme assessor que dona la raó al Consell establint que la definició de “valencià” no s'ajusta a l'Estatut i recorda que la llei de creació de la institució estatueix que l'AVL “ha de vetllar per l'ús normal del valencià i defensar la seua denominació i entitat”. Fins i tot es permet dir que, des d'un punt de vista jurídic, la definició del diccionari és “extravagant” en tant que atribueix al valencià “un àmbit territorial distint i més ampli” del que li atorga l'Estatut. Dit d'una altra manera, el valencià és la llengua “pròpia”, cosa que suposa que “és d'un mateix i no d'un altre”, diu el dictamen emparant-se amb la definició recollida en el DNV. A més, el CJC té base jurídica per satisfer Fabra en bona part gràcies a una més que qüestionable negociació, per part del PSPV-PSOE de Joan Ignasi Pla, en la reforma de l'Estatut l'any 2005, que, com argu-

La consellera d'Educació i Cultura, Maria Josep Català, en una reunió amb el president de l'AVL, Ramon Ferrer, anterior a l'inici del conflicte.

menta el CJC en els seus raonaments, va blindar el concepte "idioma valencià". Un altre argument cridaner del dictamen és que el *Diccionari normatiu* "no és l'instrument idoni per definir allò que (...) constitueix una qüestió 'filològica'",

consideració que hauria de reservar-se "als estudis acadèmics corresponents, no en un diccionari de caràcter normatiu". Les 46 sentències judicials que avalen la unitat de la llengua i la denominació de català, lliurades al CJC per l'advocat

Moisès Vizcaino, el fillol Francesc Esteve i el secretari d'Acció Cultural del País Valencià, Toni Gisbert, no canviaren el criteri de l'òrgan consultiu.

Amb el dictamen a la mà, Català insta l'AVL a modificar la definició. Però després d'una llarga reunió de la Junta de Govern de la institució acadèmica, aquesta contesta amb una nota prudent i mesurada que estudiarà el dictamen però insisteix en la legalitat de la seua definició. Malgrat la suavitat formal, tots els mitjans de comunicació interpreten que l'AVL ha plantat cara al Consell. La institució guanya crèdit. Els rectors de les cinc universitats públiques valencianes fan costat als acadèmics i exigeixen al PP que no torne "a èpoques d'obscuritat i ignorància". L'oposició en bloc dona suport a l'AVL. I fins i tot UPyD critica la gestió "provinciana" que fa el PP de la polèmica.

El colp lingüístic de 2004. L'Acadèmia Valenciana de la Llengua és una institució creada el 1998 per Eduardo Zaplana amb la complicitat dels socialistes i del president de la Generalitat de Catalunya, Jordi Pujol, en un moment que José Maria Aznar necessita els vots de CiU al Congrés dels Diputats per governar. L'objectiu és pacificar el conflicte lingüístic que havia dessagnat els valencians des de la Transició. La pacificació és externa, però sobretot interna: amb moviments interns, aliances polítiques i estratègiques i evolucions ideològiques, l'AVL ha generat un consens intern sobre la base de no negar la unitat lingüística però, al mateix temps, habilitar un marc normatiu i d'ús del valencià tendent al particularisme. Una filosofia, la d'aprofundir en la segregació *de facto*, que ha barrat el prestigi de l'AVL entre els sectors unitaristes. I una posició sobre la unitat de la llengua que desagrada profundament al blaverisme, incloent-hi els seus paladins al PP.

Aquest és, de fet, l'origen del conflicte d'aquests dies, encara obert. Però no és el primer enfrontament greu entre l'AVL i l'administració autonòmica que la va crear: la data del 22 de desembre del 2004 quedarà marcada en la ignominiosa història del conflicte lingüístic per la irrupció de sorpresa de l'aleshores conseller d'Educació i Cultura, Alejandro Font de Mora, en un plenari de la institució

Edicions del País Valencià S.A.

ELTEMPS

Necessita comercial de publicitat per a Catalunya

Envieu currículum a

publicitat@eltemps.net

adjunteu-hi fotografia

en què s'havia d'aprovar un dictamen que admetia la unitat de la llengua i proposava la denominació "valencià-català" per referir-se a la llengua fora dels límits del País Valencià. L'escenificació de Font de Mora, que comptava amb el vist-i-plau de Francisco Camps, en aquell moment president de la Generalitat, fou el més semblant a un colp d'estat lingüístic. La proposta es va retirar, però es va tornar a plantejar i es va aprovar el 9 de febrer del 2005 amb una nítida formulació sobre la unitat lingüística tot i que a canvi de retirar la proposta de denominació "valencià-català". Una altra decisió controvertida, per raons diferents, fou l'equiparació de l'AVL amb l'Institut d'Estudis Catalans (IEC) com a ens normatiu d'una llengua d'estructura policèntrica. Al dictamen, per cert, es va ignorar un informe del CJC en uns termes semblants.

Més recentment, els esmentats Castellano i Maluenda, juntament amb diputats procedents d'Unió Valenciana com ara Rafael Ferraro i Fernando Giner, amb el suport del síndic popular a les Corts, Jorge Bellver, han obert diversos fronts contra l'AVL, com ara la proposta de reduir el nombre d'acadèmics a 11 (ara en són 21) amb el pretext de la crisi econòmica. O amb la pretensió d'instar la Reial Acadèmia Espanyola (RAE) a canviar la definició de valencià dels diccionaris. Maniobres que solen agafar amb el peu canviat el vice-president del Consell, José Ciscar, i la mateixa Català, però que Fabra accepta, tolera i, en darrera instància, promou. Tal vegada per no comprometre el seu liderat amb un enfrontament amb el nombrós sector blaver del PP a la província de València, amb líders destacats com Castellano o el president de la Diputació, Alfonso Rus. Segurament, també, per trobar en el vell recurs anticatalanista un revulsiu electoral davant els mals auguris per al PP de les enquestes o, fins i tot, com a pantalla per amagar les misèries de la formació conservadora, el roxari de casos de corrupció que apareixen als mitjans i, més important, desfilen pels jutjats. Siguen aquells o uns altres factors, que quasi mai tenen a veure amb la convicció (no poques persones al PP confessen en privat el seu cansament pel tema) la batalla per la llengua continua oberta.

Xavier Aliaga

“Les relacions entre les varietats de la llengua no han de ser de supeditació”

Jordi Colomina i Castanyer (Alcoi, 1952) és catedràtic de Filologia Catalana a la Universitat d'Alacant i un dels 20 acadèmics de l'AVL.

Ha coordinat la comissió encarregada de redactar el 'Diccionari normatiu valencià' i afirma que “els recels dels sectors més extremistes de les dues sensibilitats són una prova que anem pel bon camí”. Segons diu, la definició de 'valencià' de l'AVL és “molt millor que la de la RAE, i no diguem que la del IEC”.

Heu presidit la comissió —de quatre membres— que durant 12 anys ha coordinat l'elaboració del *Diccionari normatiu valencià* de l'AVL. Quin procediment heu seguit?

—La Unitat de Recursos Lingüístics de l'AVL, dirigida per Josep Lacreu, redactava mensualment, a partir del corpus de treballs lexicogràfics acordat per la Secció de Lexicografia (SdL), uns primers materials del *Diccionari normatiu valencià* (DNV) que eren revisats per mi —com a coordinador de l'obra— perquè foren coherents amb els criteris adoptats per la SdL de prioritjació de les paraules i de les accepcions valencianes. Els membres de la SdL —entre 12 i 14 al llarg de tots aquests anys— formulaven mensualment esmenes de modificació, d'incorporació o d'eliminació de les entrades d'aquells materials, les quals eren acceptades o refusades pels quatre membres de la Comissió del Diccionari Normatiu Valencià (CdD) per mitjà de votacions prèvies a la reunió de la comissió, on

només es tractaven, i s'admetien o es refusaven, aquelles esmenes que havien obtingut un empat. El dictamen de la CdD era sotmès a debat i aprovació cada mes per la SdL. El text del DNV resultant d'aquella primera redacció ha hagut de superar posteriorment dues revisions: una primera aprovada per la SdL i una darrera aprovada pel ple de l'AVL.

—**Ha prevalgut la introducció de les formes dialectals valencianes. De fet, segons alguns, fins i tot se n'hi abusa. Què n'opineu?**

—La llengua que parlem els valencians presenta tres grans varietats: la valenciana, la balear i la catalana. El DNV és un diccionari general d'aquesta llengua compartida que, pel fet d'estar elaborada des de València, dóna preferència a les paraules, a les accepcions i als fraseologismes propis del valencià, i els incorpora per primera vegada quan eren absents en els diccionaris anteriors, però que també inclou tot el corpus lexicogràfic normatiu propi de les altres terres on també es parla